

8. Categories for the description of works of art (2009). The J. Paul Getty Trust [in English].
9. Dublin Core Metadata Initiative (DCMI). URL: <http://dublincore.org>. [in English].
10. EAD: encoded archive description. Tag Library. Version 2002. Sankt–Peterburh : FHBU «Prezidentskaia byblyoteka ymeny B. N. Eltsyna» [in Russian].
11. IASA cataloguing rules : a manual for description of sound recordings and related audiovisual media / International Association of Sound and Audiovisual Archives (IASA) (1998). URL: <http://www.iasa-web.org/icat/>. in English].
12. ISAAR (CPF): An International Standard for Archival Authorizations for Organizations, Individuals and Families: Adopted by the Standards Committee, Canberra, Australia, October 27-30, 2003. Sankt–Peterburh : FHBU «Prezidentskaia byblyoteka ymeny B. N. Eltsyna» [in Russian].
13. ISAD (G): General International Standard for Archival Descriptions. Approved by the Committee on Descriptive Standards, Stockholm, Sweden, September 19-22, 1999 (2001). Kyiv [in Ukrainian].
14. Zorich, D. M. (2008). Beyond the Silos of the LAMs: Collaboration among libraries, archives and museums. URL: <http://www.oclc.org/resources/research/publications/library/2008/2008-05.pdf>.

УДК 94 (477)

Половинчак Юлія Миколаївна,
кандидат історичних наук,
керівник Національної юридичної бібліотеки
Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського
yulichke@ukr.net

КОМЕМОРАТИВНІ ПРАКТИКИ В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ

Мета дослідження. Дослідження присвячене виявленню особливостей використання цифрових медіа та інструментів для фіксації та представлення суспільнозначимих подій минулого, популяризації історії та комеморації. **Методи,** застосовані для реалізації дослідження перебачали: включене спостереження, що дозволило виявити та проаналізувати значимі дискурсивні ситуації та тексти. Методи опису та соціально-культурної інтерпретації текстів дозволяють працювати як з одиницями аналізу із суб'єктивними значеннями і почуттями, трансльованими в інтернет-просторі. **Наукова новизна** дослідження полягає у виявленні особливостей комеморативних практик з огляду на потенціал інтерактивності, створюваний соціальними медіа. **Висновки.** Соціальні медіа набувають статусу альтернативних засобів масової комунікації і водночас виступають у якості простору для розгортання суспільних практик, зокрема і комеморативних. Порівняно із традиційним механізмом лобювання ідеологічних проєктів, веб-формат є найбільш демократичним і масовим, перетворюючи в потенційного суб'єкта дискурсу пам'яті кожного, хто підключився до глобальної Мережі.

Ключові слова: колективна пам'ять, політика пам'яті, комеморація, історична свідомість, інтерактивний інформаційний простір, цифрові медіа.

Половинчак Юлія Николаевна,
кандидат исторических наук,
руководитель Национальной юридической библиотека
Национальной библиотеки Украины им. В.И. Вернадского

КОММЕМОРАТИВНЫЕ ПРАКТИКИ В СОВРЕМЕННОМ ИНФОРМАЦИОННОМ ПРОСТРАНСТВЕ

Цель исследования. Статья посвящена выявлению особенностей использования цифровых медиа и инструментов для фиксации и представления общественно-значимых событий прошлого,

популяризації історії і комеморації. **Методи**, що застосовуються для реалізації дослідження: включене спостереження, що дозволило виявити і проаналізувати значимі дискурсивні ситуації і тексти. Методи описання і соціально-культурної інтерпретації текстів дозволяють працювати як з одиницями аналізу з суб'єктивними значеннями і почуттями, трансліруемими в інтернет-просторі. **Наукова новизна** дослідження полягає в виявленні особливостей комеморативних практик з урахуванням потенціалу інтерактивності, створюваної соціальними медіа. **Висновки**. Соціальні медіа набувають статус альтернативних засобів масової комунікації і одночасно виступають як простір для розгортання суспільних практик, в тому числі і комеморативних. По порівнянню з традиційним механізмом лобіювання ідеологічних проєктів, веб-формат є найбільш демократичним і масовим, перетворюючи в потенційного суб'єкта дискурсу пам'яті кожного, хто підключився до глобальної Сеті.

Ключові слова: колективна пам'ять, політика пам'яті, комеморація, історичне свідомість, інтерактивне інформаційне простір, цифрові медіа.

Polovynchak Yuliia,

Candidate of Historical Sciences,
Vernadsky National Library of Ukraine,
Director of National Law Library

COMMEMORATIVE PRACTICES IN THE MODERN INFORMATION SPACE

The purpose of the article. The research is devoted to the identification of features of usage of digital media and tools for fixing and representation of socially significant events of the past, popularizing of history and commemoration. **Methodology.** The applied methods of the research provided the participant observation that has allowed to reveal and analyze substantial discursive situations and texts. The purposes of the description and socio-cultural interpretation of versions enable working with the units of analysis with the subjective values and feelings which are broadcasted on the Internet. **The scientific novelty** of the research consists in the identification of commemorative practices considering the interactivity potential created by social media. **Conclusions.** Social media acquire the alternative mass media status and at the same time act as space for expansion the public practices including commemorative. In comparison with the traditional mechanism of lobbying of ideological projects, the web format is the most democratic and mass; it is turning into the potential subject of the discourse of everyone's memory who was connected to Global Network.

Key words: collective memory, politics of memory, historical consciousness, interactive information space, digital media.

Для сучасної України дослідження проблем ідентичності – національної, етнічної, регіональної – є не просто актуальними, а і, з огляду на ціннісні аспекти нинішньої кризи, набувають особливого значення в контексті національної безпеки і перспектив національного розвитку. Важливою складовою світоглядного дискурсу є дискурс минулого: пам'ять і контрпам'ять, «придушена» та «витіснена» пам'ять; політизація історії та пов'язані з нею так звані «битви за минуле» чи «історичні війни»; комеморативні практики як акти передачі світоглядно значимої інформації про минуле. Загалом комеморація працює як створення спільних спогадів через вироблення ритуалів увічнення (вшанування, святкування тощо) певних осіб і подій, конструювання «місць пам'яті» (за П. Нора) [1], на сучасному ж етапі зростає роль цифрових, розміщених в інтернеті «місць пам'яті».

Пам'ять як сфера смислотворення формується в різних практиках, що розгортаються в декількох площинах – як рідина пам'ять, локальна чи регіональна, як пам'ять офіційна, трансльована через систему освіти, національних практик комеморації, художніх образів, що сукупно формують національне або регіональне культурне поле. Очевидним є той факт, що концепти «пам'ять», «колективна пам'ять» не є чимось метафізичним і абстрактним, вони постійно беруть участь у процесах конструювання, артикуляції й мобілізації ідентичностей, потрапляючи тим самим у простір політики і актуалізуючи відповідні дослідження.

Теоретико-методологічні основи студій пам'яті розробляються у працях багатьох зарубіжних дослідників [2, 3, 4]; знайшли своє відображення у наукових розвідках і особливості комеморації в українському інформаційному

просторі [5, 6, 7, 8]. Водночас недостатньо дослідженою видається проблематика пам'яті в контексті особливостей соціокультурних процесів у інформаційну епоху. Сьогодні ці процеси не просто інтенсифікуються через зростання комунікаційних практик, а і набувають нової якості у сучасному інформаційно-комунікаційному середовищі. Ці трансформації здатні впливати на особливості функціонування соціальної пам'яті як інформаційної системи зі своїми закономірностями структурування артефактів інформаційного простору, збереження, переосмислення і відтворення інформації.

Визнаючи амбівалентність впливів мережі Інтернет як гіпотетичної трибуни для пошуку компромісів і, водночас, додаткового чинника поляризації, вітчизняні науковці схильні все ж вбачати у ньому фактор ослаблення комунікаційного поля під впливом віртуальної гіперреальності, різкого скорочення можливостей діалогу, зростання можливостей для використання маніпулятивних технологій, формування «зони безвідповідальності, де свобода дедалі більше обертається хаосом» [5, 201-203]. Хоча такі застереження мають під собою ґрунт, соціокультурні трансформації під впливом поширення інформаційних технологій видаються процесами, що не можуть бути схарактеризовані в ключі головним чином ризиків.

Сьогодні поза сферою наукового осмислення залишаються особливості функціонування місць пам'яті у цифровому форматі, специфіка комеморації з огляду на потенціал інтерактивності, створюваний соціальними медіа, характеристики «битв за минуле» у віртуальному просторі, перспективи реалізації політики пам'яті в умовах мережевого суспільства. Загалом, існуючих досліджень, присвячених питанням національної пам'яті в інтернет-просторі [9, 10] недостатньо для розкриття проблематики, що на сучасному етапі формує окремий напрямок історичних студій та цифрової гуманістики. Використання цифрових медіа та інструментів для фіксації суспільнозначимих подій минулого чи сьогодення, досліджень, представлення, популяризації історії та комеморації може бути описане як цифрова історія. Йдеться про новий підхід до досліджень та представлення історії, що передбачає застосування інформаційних техно-

логій: баз даних, мультимедійних проєктів, гіпертексту, можливостей інтеракції у Мережі.

Віртуальна репрезентація дискурсу пам'яті можлива на декількох рівнях (за М. Ферро): інституційному – створення, коригування, ревізії офіційної історичної концепції, здійснюваних політичною та інтелектуальною елітою; рівні контрпам'яті – репрезентацій, що не відповідають офіційній версії історичних подій; рівні масового дискурсу індивідуально-колективної пам'яті.

Сьогодні акумуляція матеріалів, що сприяють комеморації, відбувається на різних ресурсах: від офіційних інтернет-порталів державних структур, покликаних реалізовувати політику пам'яті, сайтів наукових установ, що, по суті, репрезентують через власні віртуальні представництва результати своєї роботи, до електронних колекцій бібліотек та архівів, віртуальних експозицій музеїв, що на сучасному етапі досягають рівня міжнародних і глобальних проєктів. В інтернет-просторі знаходить відображення діяльність громадських організацій – меморіальних, присвячених виявленню і збереженню інформації про травматичні події (репресії, депортації, локальні і глобальні воєнні конфлікти, їх вплив на долі народів і окремих людей), пам'яткоохоронних і краєзнавчих, що працюють із місцями пам'яті.

Значний вплив на формування історичного нарративу мають електронні ЗМІ – сьогодні значна їх частина веде спеціальні рубрики чи проєкти в рамках видання, як, наприклад, «Україна Інкогніта» (газета «День»), «Історія» («Тиждень»), «Історична Правда» («Українська Правда»), «Усвідомлюючи себе через пам'ять» («Радіо Свобода»); розвиваються і окремі сайти. Водночас, саме спеціалізовані сайти чи рубрики популярних видань можна назвати серед майданчиків для розгортання «війн пам'яті» чи навіть інформаційної агресії проти України, в якій «битви за минуле» відіграють провідну роль. Відзначимо, що лише влітку 2014 р. в Україні з'явився, і то зусиллями громадськості, сайт «Likбез. Історичний спротив» (<http://likbez.org.ua>), де публікуються матеріали на тему суперечливих питань українсько-російських відносин. Метою проєкту, як зазначено на сайті, є створення багатомовного інтернет-ресурсу, що акумулював би достатній обсяг інформації сто-

совно історії України, формування української держави, витоків українсько-російських конфліктів та ін. Це, по-суті, поки єдиний потужний проект, що декларує серед своїх завдань, як вказується в описі проекту, надання «надійних джерел та фактів, які можна використовувати як для свого усвідомлення, так і для ідеологічних дискусій».

Простір пам'яті формують і комерційні проекти, для яких історичний контент є допоміжним, що, втім, за умови якісної підготовки матеріалів не знижує його пізнавальної цінності. Це туристичні сайти, представництва спеціалізованих видавництв, аукціонів вінтажних чи антикварних предметів тощо. Наприклад, проект «Київ. Фотолітопис» (photohistory.kiev.ua) – цифровий архів видавництва «Варто», що спеціалізується на випуску книг та мультимедійної продукції про Київ і Україну: цифрові копії книг, журналів і газет київської тематики, що видавались з середини XIX ст. до нашого часу, карт Києва, листівок, малюнків; фото, відео та кінохроніку. Цікаво, що такі проекти досить часто є відкритими – запрошують до співробітництва небайдужих користувачів, використовуючи таким чином можливість взаємодії автор – користувач, створювані інтерактивністю інтернет-комунікацій.

Найвищий рівень такої взаємодії характерний для соціальних медіа, що виступають потужним джерелом залучення громадянської активності, зокрема і у дискурс національної пам'яті. Соціальні медіа об'єднують цифрові медіа та онлайн-комунікацію і характеризуються високим рівнем інтерактивності, тобто можливості не лише споживати, а і створювати чи змінювати контент з боку реципієнтів. Соціальні медіа охоплюють різні сервіси: соціальні мережі; блогосферу як сукупність блогів і спільноту блогерів; відео-, фотохостинги тощо. Всі вони об'єднані можливістю для користувачів додавати, продивлятися і коментувати контент, що призводить до формування у інформаційному просторі значного пласту пам'яток індивідуально-колективної пам'яті.

Тож серед принципово нових якостей інформаційно-комунікаційного простору виділимо згадану вище інтерактивність, що призводить до потужнішого включення учасників комунікації у практики – фіксацію, створення,

переосмислення, обговорення різного роду інформації. Окрім цього, інтерактивні практики більш суб'єктивні і особистісні поряд із високим рівнем публічності.

Готовність користувачів інтернету, насамперед соцмереж, не просто пасивно споживати інформацію, а й активно генерувати власний контент, все активніше залучають інституційні установи пам'яті: архіви та бібліотеки активно збирають нові історичні свідчення. Так, Бібліотека Конгресу США збирає історичні фотографії на фото-платформі Flickr; Європейська віртуальна бібліотека (Europeana.eu) активно залучала через колаборативні практики оцифрування та завантаження користувачами на сайт бібліотеки приватні (сімейні) спогади про Першу світову війну для проекту «Europeana 1914-1918». Не менш цікавими видаються проекти із транскрибування оцифрованих і не розпізнаних листів: учасників Першої світової війни в рамках проекту Європеани Transcribathon та ірландського визвольного руху початку XX ст в рамках проекту Університету в Мейноті Letters1916.maynoothuniversity.org.

Українські проекти подібного роду менш масштабні, реалізуються, як правило, без фінансової державної підтримки фахівцями-ентузіастами та волонтерами-користувачами. Так, проект “1939-1945: Неписана історія” було ініційовано ресурсом «Історична правда», що звернувся до своїх читачів із закликом опублікувати сімейні розповіді і перекази про Другу світову війну – «конкретних людей, чиї маленькі правди і утворюють різнобарвну картину буття народу у кривавому світовому конфлікті». «Саме це – наголошує команда ресурсу, – наша спільна історична пам'ять, а не те, як її інтерпретують політики» (проект було ініційовано у 2011 р., офіційний дискурс пам'яті на той момент вбудовувався в Україні в руслі пострадянського, і проект виступає в якості презентації альтернативної і навіть контрпам'яті на той момент) [11].

Аналогічні прийоми залучення користувачької інформації було задіяно авторами проекту “Голодомор 1932-1933: родинні історії”, спрямованого на створення єдиної електронної бази свідчень жертв Голодомору. У єдиній Глобальній електронній базі свідчень жертв Голодомору (веб-сайт <http://victimsholodomor.org.ua>) публікуються свідчення про Голодомор,

зокрема, веб-сайт передбачає можливість для кожного користувача створити власну сторінку і опублікувати родинні спогади чи документи.

Високий рівень популярності можна констатувати для різного роду біографічних проєктів – користувачі досить активно беруть участь як у створенні таких баз, так і проявляють зацікавленість у їх поширенні, обговоренні, використанні. Так, українці проєкту rga.in.ua надає можливість створити профіль та розробляти власне генеалогічне дерево: вносити у базу своїх дітей, батьків, дідів і т.ін у єдиній системній базі жителів території України, народжених між 1650-1920 рр. Платформа передбачає обмін інформацією між користувачами, які додають у базу інформацію, розміщують фотокопії сканів тощо та залучає волонтерську роботу для атрибуції документів (прізвище, ім'я, роки народження, смерті й населений пункт, де ця людина згадувалася), внесення її після перевірки до загальної бази [12].

Широке обговорення опублікованих пам'яток, документів, розвідок, якості яких варіюється від наукових матеріалів до графомансько-сенсаційних і відверто маніпуляційних, характеризує смисли, погляди, оцінки меморіального і історичного дискурсу. Соціальні медіа впливають на формування регіональних особливостей ландшафту пам'яті; тут функціонують ностальгічні спільноти, популяризується он-лайн туризм, розвивається інтернет-активізм, спрямований на пам'яткоохоронну проблематику.

Зрозуміло, що далеко не весь користувачський контент є якісним, оригінальним, актуальним і суспільно корисним, швидше навпаки, проте інформаційні технології, демократизуючи процеси інфотворення, сприяють наповненню інформаційного простору новою (в тому числі, новою за якісними характеристиками) інформацією. Соціальні медіа набувають статусу альтернативних засобів масової комунікації і водночас виступають, за М. Кастельсом, у якості простору для розгортання суспільних практик [14], зокрема і комеморацийних. Принципово, що, порівняно із традиційним механізмом лобювання ідеологічних проєктів через проєкти історичні, веб-формат є найбільш демократичним і масовим, перетворюючи в потенційного суб'єкта дискурсу пам'яті кожного, хто підключився до глобальної Мережі.

Не менш перспективними видаються дослідження, спрямовані на з'ясування побутування практик комеморації. Пам'ять виникає новими шляхами через такі сайти, як Фейсбук і Інстаграм, стираючи межі між індивідуальною і колективною пам'яттю. Водночас поширення дезінформації з Інтернету, як, наприклад, обговорювані сайти фейковий новин, має потенціал руйнування індивідуальної та колективної пам'яті [14]. Психологи досить активно досліджують основні процеси формування колективних спогадів, зокрема, соціально обумовлені помилки пам'яті. Вони показують, що соціальні мережі мають істотний вплив на формування пам'яті, вказують на можливість коригувати спогади індивіда, оскільки учасники виявляють сильну тенденцію відповідати помилковим спогадам групи. Таким чином, маємо висновок про те, що конвергенція пам'яті частіше трапляється в соціальних групах, ніж між ними і навпаки – конвергенція пам'яті посилює груповий зв'язок за принципом: «ми поділяємо пам'ять, а, отже, можемо мати сильну ідентичність і більше турбуватися один про одного». Більше того, сформовані в групах деформації «первинного опромінення помилковою інформацією» ускладнюють виправлення таких впливів пізніше: коли група узгоджує свої уявлення про подію, колективна пам'ять стає відносно стійкою до конкуруючої інформації [15].

Отже, розвиток інформаційних технологій в кінці ХХ – на початку ХХІ століття сприяв не лише змінам у національному та глобальному інформаційному просторі – інтенсифікації виробництва нової інформації, створенню принципово нових способів її зберігання, пошуку і подання, але і виникненню нового культурного, мовного, інформаційного середовища, нової соціокультурної реальності, що формується і стрімко розвивається з розширенням сфер впливу сучасних засобів комунікації. Активне впровадження новітніх технологій змінює стандарти спілкування і обміну інформацією, сприяє залученню до створення контенту користувачів, розширюючи можливості співпраці і співтворчості, трансформуючи тим самим і комеморацийні практики та дискурси пам'яті.

Список використаних джерел

1. Нора П. Теперішнє, нація, пам'ять. Київ: ТОВ «Видавництво «Кліо», 2014. – 272 с.
2. Мінк Ж. Геополітика, примирення та ігри з минулим: на шляху до нової пояснювальної парадигми колективної пам'яті. *Україна модерна*. 2009. № 4. С. 63-64.
3. Рюзен Й. Нові шляхи історичного мислення. Львів: Літопис, 2010. 358 с.
4. Houdek M. Phillips Public Memory. *Oxford Research Encyclopedia of Communication*. 2017. URL: <http://communication.oxfordre.com/view/10.1093/acrefore/9780190228613.001.0001/acrefore-9780190228613-e-181>. (дата звернення: квітень 2018).
5. Нагорна Л. Історична пам'ять: теорії, дискурси, рефлексії: монографія. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2012. 324 с.
6. Киридон А. «Маски пам'яті» в умовах суспільних зламів. *Київська старовина*. 2011. № 2. С. 161–170.
7. Грицак Я. Страсті за націоналізмом: стара історія на новий лад: есеї. Київ: Критика, 2011. 350 с.
8. Касьянов Г. Націоналізація історії та образ Іншого: Україна і посткомуністичний простір. *Образ Іншого в сусідніх історіях: міфи, стереотипи, наукові інтерпретації*. Київ, 2008. С. 17–19.
9. Чупрій Л. Роль Інтернету у формуванні історичної пам'яті українського народу. *Стратегічні пріоритети*. 2010. № 1. С. 98–102.
10. Коник А. «Історична пам'ять» та «політика пам'яті» в епоху медіакультури. *Вісник Львівського університету*. Львів, 2009. Вип. 32. С. 153–163.
11. Солодько П. «1939-1945: Неписана історія». Розкажіть, як ваша родина пережила Другу світову. *Історична правда*. 2011. 27.04. URL: <http://www.istpravda.com.ua/articles/2011/04/27/37099>. (дата звернення: квітень 2018).
12. Капіца Б. Історія через призму життя предків. *День*. 2017. 26.07. URL: <http://www.istpravda.com.ua/short/2017/05/17/149797>. (дата звернення: квітень 2018).
13. Castells M. The New Public Sphere: Global Civil Society, Communication Networks, and Global Governance. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*. 2008. Vol. 616. No. 1. pp. 78-93.
14. Spinney L. How Facebook, fake news and friends are warping your memory. *Nature*. 2017. 09.03. Vol. 543. Issue 7644. pp. 168–170. URL: <http://www.nature.com/news/how-facebook-fake-news-and-friends-are-warping-your-memory-1.21596>. (дата звернення: квітень 2018).
15. Edelson M. Following the crowd: brain substrates of long-term memory conformity. *Science*. Vol. 333. pp. 108–111.

References

1. Nora, P. (2014). Present, nation, memory. Kyiv: TOV «Vydavnytstvo «Klio» [in Ukrainian].
2. Mink, Zh. (2009). Geopolitics, reconciliation and games with the past: on the way to new collective memory of an explanatory paradigm. *Ukraina moderna*, 4, 63-64 [in Ukrainian].
3. Riuzen, Y. (2010). New ways of historical thinking. Lviv: Litopys [in Ukrainian].
4. Houdek, M. (2017). Phillips Public Memory. *Oxford Research Encyclopedia of Communication*. Retrieved from <http://communication.oxfordre.com/view/10.1093/acrefore/9780190228613.001.0001/acrefore-9780190228613-e-181> [in English].
5. Nahorna, L. (2012). Historical memory: theories, discourses, reflections. Kyiv: IPiEND im. I. F. Kurasa NAN Ukrainy [in Ukrainian].
6. Kurydon, A. (2011). «Memory masks» in the conditions of public breaks. *Kyivska starovyna*, 2, 161-170 [in Ukrainian].
7. Hrytsak, Ya. (2011). Passions on nationalism: old story in a new way. Kyiv: Krytyka [in Ukrainian].
8. Kasianov, H. (2008). Nationalization of history and image of another: Ukraine and post-communist space. *Obraz Inshoho v susidnikh istoriakh: mify, stereotypy, naukovy interpretatsii*. Kyiv, 17-19 [in Ukrainian].
9. Chuprii, L. (2010). The role of the Internet in formation of historical memory of the Ukrainian people. *Stratehichni priorytety*, 1, 98-102 [in Ukrainian].
10. Konyk, A. (2009). «Historical memory» and «policy of memory» during media culture era. *Visnyk Lvivskoho universytetu*, 32, 153-163 [in Ukrainian].
11. Solodko, P. (2011). «1939-1945: Unwritten history». Tell how your family has endured the Second World. *Istorychna pravda*. Retrieved from <http://www.istpravda.com.ua/articles/2011/04/27/37099> [in Ukrainian].
12. Kapitsa, B. (2017). History through the prism of life of ancestors. Retrieved from <http://www.istpravda.com.ua/short/2017/05/17/149797> [in Ukrainian].
13. Castells, M. (2008). The New Public Sphere: Global Civil Society, Communication Networks, and Global Governance. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 616, 1, 78-93 [in English].

14. Spinney, L. (2017). How Facebook, fake news and friends are warping your memory. *Nature*, 543, 7644, 168–170. Retrieved from <http://www.nature.com/news/how-facebook-fake-news-and-friends-are-warping-your-memory-1.21596> [in English].

15. Edelson, M. et. al Following the crowd: brain substrates of long-term memory conformity. *Science*, 333, 108–111 [in English].

УДК 077:316.77:303.4](045)

Редька Катерина Юрївна,
аспірант кафедри інформаційних технологій,
Харківська державна академія культури
katvit@ukr.net

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ СФЕРИ ІНФОКОМУНІКАЦІЙ

Мета роботи полягає у розкритті проблеми стратегічних орієнтирів розвитку інфокомунікацій на економічному, промисловому та освітньому рівнях. Характеризуються різні рівні надання інформаційних послуг, в контексті розвитку інформаційних технологій. Здійснюються пропозиції щодо вдосконалення інфокомунікаційних процесів на загальнодержавному рівні. **Методологія.** У статті вирішуються концептуальні завдання: розкривається на системному та функціональному рівнях категорія «інфокомунікації»; на основі порівняльного та аналітичного методів, висвітлюються сфери впливу інфокомунікації на освітню, економічну, на основі аналізу законодавчих документів, визначаються стратегічні орієнтири розвитку інфокомунікацій в Україні. **Наукова новизна** дослідження полягає у розкритті ще не розглянутої до сьогодні науковцями «Стратегії інформаційного розвитку України до 2020 року». На основі запропонованої програми, вирішуються стратегії подальшого розвитку інформаційного суспільства в Україні як інноваційного суспільства. Серед найвагоміших проблем: підвищення рівня комп'ютерної грамотності населення та впровадження і використання можливостей ІКТ в соціально-культурній сфері й інших секторах економіки на основі розробки та впровадження відповідних галузевих і міжгалузевих програм; подолання цифрової нерівності у доступі громадян України до електронних комунікацій та інформаційних ресурсів; запровадження механізмів розвитку ринку індустріального Інтернету на основі розробки галузевих стандартів із забезпеченням прискорення гармонізації національного законодавства з нормами законодавства Європейського Союзу; удосконалення механізмів захисту прав споживачів телекомунікаційних послуг у разі припинення діяльності операторів. **Висновки.** Стратегічні завдання створення сучасної інноваційної системи, що включатиме технологічні та наукові парки, венчурні фонди, мережі трансферу технологій тощо, потребує запровадження механізмів державно-приватного (публічно-приватного) партнерств в інноваційній сфері та має бути спрямовано на законодавче встановлення стимулюючих особливостей для нових виробництв, а також компаній сфери інфокомунікацій. Необхідність розвитку сфери інфокомунікацій є однією з пріоритетних у планах забезпечення розбудови інноваційної інфраструктури, ефективна діяльність якої гарантує взаємодію суб'єктів і об'єктів інноваційної діяльності, а також доступ до різних інформаційних ресурсів, що, своєю чергою, дасть змогу підвищити ефективність використання інноваційного потенціалу країни.

Ключові слова: інформаційні технології, інфокомунікації, інфокомунікаційні послуги, електронні програми, DESI, веб-ресурс.